

MINISTARSTVO ZA ODGOJ
I OBRAZOVANJE KANTONA SARAJEVO

STRUČNA PODRŠKA UČENICIMA OŠTEĆENOG SLUHA

dr. Maja Srzić

defektolog-surdoaudiolog

- ❖ Oštećenje sluha je senzorno oštećenje koje ostavlja višestruke posljedice u razvoju djeteta;
- ❖ Posljedice su različite vrste i stepena i uslovljene su različitim faktorima, a odražavaju se na cjelokupnu bio-psiho-socijalnu strukturu osobe sa oštećenjem;
- ❖ Osoba oštećenog sluha nije samo osoba koja je lišena sluha;
- ❖ Kod djeteta oštećenog sluha izražene su teškoće i specifičnosti u govorno-jezičkom, kognitivnom, emocionalnom i socijalnom razvoju.

KARAKTERISTIKE GOVORA I JEZIKA DJETETA OŠTEĆENOG SLUHA

KARAKTERISTIKE GOVORA:

- ❖ Otežana artikulacija glasova;
- ❖ Odstupanja u kvalitetu glasa; (falset, napetost, nazalnost)
- ❖ Narušena prozodija (ritam, tempo, intonacija);
- ❖ Izražene nepotrebne pauze u govoru;
- ❖ Agramatičnost u govoru;
- ❖ Rečenica nepotpuna;
- ❖ Govor nedovoljno razumljiv za okolinu;

KARAKTERISTIKE JEZIKA:

- ❖ Teškoće u usvajanju jezika (gramatika);
- ❖ Siromašan vokabular;
- ❖ Nedovoljno poznavanje i nerazumijevanje sadržaja;
- ❖ Teškoće u čitanju;
- ❖ Teškoće u pisanju.

SAZNAJNE SPOSOBNOSTI DJETETA OŠTEĆENOG SLUHA

INTELEKTUALNE SPOSOBNOSTI djeteta oštećenog sluha SU ISTE KAO KOD ČUJUĆIH uz postojanje određenih specifičnosti u kognitivnom razvoju, što zahtijeva stručan pristup u procesu rehabilitacije i edukacije.

- ❖ Teškoće u pojmovnom mišljenju;
- ❖ Mišljenje na konkretnom nivou;
- ❖ Teškoće u apstraktnom mišljenju;
- ❖ Pažnja – selektivna i oscilatorna;
- ❖ Procesi opažanja i shvatanja su usporeni;
- ❖ Otežano verbalno i numeričko pamćenje;
- ❖ Teškoće u brzini opažanja i sintezi.

EMOCIONALNI RAZVOJ

Slušna i govorna deficijencija se može odraziti i na psihu djeteta oštećenog sluha u vidu:

- ❖ emocionalne neprilagođenosti i nezrelosti;
- ❖ labilnosti i povišenosti emotivnih reakcija;
- ❖ zavisnosti u odnosima sa bliskim osobama;
- ❖ frustracija i konflikata u odnosima sa sredinom;
- ❖ osjećanja inferiornosti;
- ❖ nezadovoljstva sobom.

SOCIJALNI RAZVOJ

Socijalni razvoj djeteta oštećenog sluha trpi zbog komunikacijskih barijera.

- ❖ Izražena socijalna nezrelost djeteta oštećenog sluha;
- ❖ Evidentni problemi u komunikaciji, socijalizaciji i opštem prihvatanju od strane društva tj. sredine.
- ❖ «ni gluho dijete ni dijete bez sposobnosti vida, ne trpe neposredno od svog čulnog nedostatka kao takvog, već trpe tek onda kad pokušaju da zadovolje svoje socijalne potrebe i uđu u komunikaciju sa svijetom uključujući se u društveni život»
(Andrejević)

KORISNI PRIJEDLOZI ZA RAD

- Omogućiti da učenik s oštećenjem sluha sjedi u prvoj klupi, kako bi mogao pratiti nastavnika dok govori i ščitavati govor s lica i usta sagovornika;
- Omogućiti da mjesto sjedenja bude takvo da izvor zvuka bude na strani dominantnog uha te da učitelj / nastavnik / asistent bude što bliže učeniku;
- Primjenjivati uređaj frekvencijske modulacije (FM);
- Poticati učenika na nošenje slušnog pomagala (slušni aparat i/ili umjetna pužnica);
- Koristiti govor koji osigurava razumijevanje;
- Govoriti licem u lice, prirodnim načinom, razgovijetno, umjerenom brzinom, primjerenom jačinom (bez povišenog tona), razumljivim rječnikom s naglaskom na ritmu i intonaciji.
- Govoriti izražajno, jasno – upotrebljavati kratke i jasne rečenice, pitanja....
- Govor bazirati na učeniku poznatim riječima, sa pauzama u govoru;

- Provjeriti razumijevanje izgovorenog;
- U radu primjenjivati multimodalni pristup (osigurati što više multimedijalnih sredstava, pomagala i predmeta iz neposredne stvarnosti);
- Koristiti što više očiglednih sredstava (slika, predmeta, modela, grafičkih slika riječi i rečenica, videozapisa...);
- Pokretom ruke dočarati intonaciju ili glasnoću, prirodnim gestom pokazati učeniku na sagovornika, pojam u knjizi, objekat u razredu, dati mu do znanja da nastavi ili stane s određenom radnjom, „odglumiti“ neke radnje kako bi ih učenik lakše razumio i zapamtio;
- Objašnjavati nepoznatih riječi i apstraktne pojmove (koristiti učeniku poznate primjere), isticati i ponavljati ključne pojmove;
- Pojednostavljivati tekstove, sadržaje i koristiti prerađene, jednostavnije tekstove (konkretni, logički sadržaji, bez prenesenih značenja koje učenik može pogrešno protumačiti, s direktnim i jednostavno napisanim aktivnostima, nizanje događaja prema važnosti ili hronološkim redom, bez opširnih opisivanja i nabiranja, mnoštva likova, novih događaja);
- Unaprijed pripremiti pisani materijal (rječnik i zadataka povezanih s nastavnim aktivnostima, priprema slajdova i/ili grafičkih organizatora);

PRIJEDLOZI ZA PROVJERU I VREDNOVANJE ZNANJA

- Omogućiti učeniku dovoljno vježbe prije provjeravanja znanja;
- Zadavati zadatke koje je učenik savladao u toku nastave;
- Zadavati zadatke od jednostavnijih ka složenijim;
- Duže pisane tekstove podijeliti na smislene kraće cjeline radi lakšeg razumijevanja;
- Omogućiti izbor preferiranog (usmenog/pismenog) načina provjeravanja znanja te provoditi češća (usmena/pismena) ispitivanja manjih dijelova gradiva i provjeriti razumijevanje postavljenog zadatka;
- Omogućiti duže vrijeme za (usmene/pisane) provjere znanja izvršavanje zadataka;
- Odabirati zadatke primjerene učeniku u kontekstu njihovog broja i složenosti;
- Zadatke za uvježbavanje i domaću zadaću potkrijepiti primjerima;

- Pitanja i upute prilagoditi jezičkom nivou znanja učenika, preformulisati, pojednostaviti;
- Zanemariti greške nastale zbog govorno-jezičnih teškoća tokom vrednovanja te odrediti prioritet u pismenom zadatku (sadržaj ili pravopis);
- Postavljati kratka i jasna pitanja; izbjegavati igre riječima;
- Postavljati pitanja koja zahtijevaju kratke odgovore (izbjegavati zadatke postavljene na način: *Ispričaj mi sve što znaš o ...*),
- Najavljivati provjera znanja;
- Provoditi češća usmena ispitivanja manjih dijelova gradiva

Dijete oštećenog sluha je DIJETE kojem je potrebna psihološka, defektološka i pedagoška pomoć u svim fazama života, ali i razumijevanje ljudi iz neposredne okoline.

Oštećenje sluha i govora dovodi do određenih specifičnosti i teškoća u razvoju djece što zahtijeva:

1. adekvatne rehabilitacijske i edukacijske metode i postupke u radu;
2. dugotrajan i kontinuiran grupni i individualni rad;
3. veliku podršku, podsticaj i razumijevanje porodice, škole i okoline.

MINISTARSTVO ZA ODGOJ
I OBRAZOVANJE KANTONA SARAJEVO

HVALA VAM NA PAŽNJI!